

Bidden is uiterst nuchter werk (n.a.v. de 'week van het gebed')

Het zal de lezers van ons kerkblad niet zijn ontgaan dat de afgelopen week was uitgeroepen tot de internationale 'week van het gebed'. In Nederland is de organisatie verzorgd door de Raad van kerken in Nederland. Het is op 17 januari jl. begonnen met een viering die op zondagmorgen op televisie was te zien. Een viering, uitgezonden door de EO, vanuit de Immanuelkerk in Maassluis. De deelnemende kerken waren : Leger des heils, Gereformeerde Kerk Vrijgemaakt, de Rooms Katholieke Kerk, de Nederlands Gereformeerde Kerk, de Evangelische Gemeente en de PKN (Protestantste Kerk Nederland).

Het thema van de 'week van het gebed' was: 'Het woord is aan jou'. Dat was een vrije vertaling van het thema dat eigenlijk bedacht is in Letland. Ja want het materiaal voor het gebedsthema kwam dit jaar uit Letland. En daar hadden ze als thema gekozen de woorden die staan in 1 Petrus 2:9-10: *'Gij echter zijt een uitverkoren geslacht, een koninklijk priesterschap, een heilige natie, een volk (Gode) ten eigendom, om de grote daden te verkondigen van Hem enz...'*

De media hebben uitvoerig aandacht gegeven aan deze 'week van het gebed'. Het Nederlands Dagblad bijvoorbeeld. Het ND bracht elke dag een kort verhaal van iemand in een ander land, die een relatie heeft met het thema van de gebedsweek. Waarom waren die woorden uit 1 Petrus 2 gekozen voor het thema? Nou, dat houdt verband met het doel van de gebedsweek. Het doel is *de eenheid!* Het doel van de Raad van Kerken is het streven naar eenheid van de christenen. De christenen in Letland hebben zich laten inspireren door de woorden van de apostel Petrus in 1 Petr. 2:9,10. Zoals de lezers van de Brief van Petrus één zijn geworden met de Joden, zo zeggen de christenen in Letland: Wij horen er ook bij. Bij de wereldkerk.

In een document van de Raad van Kerken lees ik het volgende: *'Christelijke eenheid is altijd een 'eenheid in verscheidenheid'. Die meervormigheid mogen we als zegen en rijkdom ervaren, maar is in de praktijk niet altijd even gemakkelijk. Bij lokale samenwerking bij interkerkelijke vieringen is het vaak een hele puzzel om alle kerken mee te krijgen en alle neuzen in dezelfde richting te krijgen. En dat is niet helemaal vreemd, want zoals al eerder gezegd: zoveel mensen kerken, zoveel vormen, 'eigenheden' die als heilig worden ervaren; en even zoveel mensen die iets van hun eigen kleur willen herkennen.'*

Op veel plaatsen zijn de interkerkelijke vieringen in de afgelopen week voortgezet. Een gezamenlijke liturgie in verschillende kerkgebouwen. Gezamenlijk gebed, momenten van gesprek en bezinning. Volgens de plaatselijke pers is het ook in Dalfts en zo gegaan. Een interkerkelijke viering in de RK-kerk, in de NGK-kerk en als laatste ook in de GKV. Het blijft verbazingwekkend en onbegrijpelijk, als je dit leest.

Zeker, het is bekend dat de laatste synode van de GKV (Ede 2014/2015) besloten heeft aan haar deputaten toestemming te geven om 'deel te nemen aan beraadgroepen binnen de Raad van Kerken' (Acta GS Ede, pag. 138). Er is door de GKV-deputaten onderzoek gedaan, samen met CGK en NGK, om na te gaan of er bepaalde vorm van associatie mogelijk is met de Raad van Kerken. En de bevindingen van dat onderzoek móeten nog verder geëvalueerd worden. Maar in verschillende plaatsen is de deelname aan de Raad van Kerken al ver gevorderd.

Vanouds was er binnen de Gereformeerde Kerken Vrijgemaakt helder zicht op het onderscheid tussen ware oecumene en valse oecumene. Boeken als *'Antithese of synthese?'* van dr. C. van der Waal behoorden tot de 'verplichte literatuur' voor studenten in Kampen. De bakens zijn ingrijpend verzet. Interkerkelijke vieringen vinden niet alleen plaats met CGK en NGK. Gezamenlijk gebed om eenheid van de christenen kan blijkbaar nu ook in vieringen

samen met Rooms-Katholieken en met PKN-kerken. Kerken waarin doorgang gegeven wordt aan alle vormen van vrijzinnigheid.

Ooit heeft prof. dr. K. Schilder antwoord gegeven op de vraag waarom zulk samen bidden toch niet goed mogelijk is. Het is te vinden in Deel 2 van *De Kerk*, pag. 263 e.v.

Prof. Schilder geeft antwoord op de vraag van een predikant die graag wil weten hoe hij oordeelt over deelnemen aan de oecumenische 'Wereld-gebedsweek', in januari 1936.

Het is precies 80 jaar geleden. Maar heel actueel. Hier volgt het antwoord dat Schilder oorspronkelijk schreef in het blad *De Reformatie*:

'Naar mijn mening moet in de gegeven situatie worden nagelaten, wat vroeger wél kon, en ook door mij zelf - al was het niet zonder bezwaar - gedaan is: Want wie is 'orthodox'? Een echte Barthiaan zéker niet. De oude indeling vrijzinnig-orthodox is voorgoed vervallen. Bovendien: wat is bidden? Bidden is o.m. de enige ware God aanroepen, om - wat Hij geboden heeft te bidden. Met deze leer-omtrent-het-gebed snijdt de gereformeerde belijdenis alle religiositeits-cultus af, bindt hij het gebed aan de objectieve openbaring in de historie, en houdt hij vast, dat men weten kan, wat God geboden heeft, van Hem te verlangen. Maar ^{a)} een Barthiaan ontkent de historische openbaring (een 'Ereignis', dat 'geschichtlich' heet is bij Barth - al zien velen dit verschil niet - toch heus nog niet historisch, is juist het tegendeel van historisch), en ^{b)} inzake de inhoud van wat God geboden heeft, denken Barthianen, en ook verscheiden anders-gebakerden onder de bedoelde groepen volmaakt het tegendeel vaak van wat schrijver en ik menen, dat God geboden heeft te bidden. Zo komt het sámen-bidden in gedrang.

Het wordt onmogelijk, niet door onze schuld, doch door de schuld van hen, die op papier de belijdenis handhaven, doch in werkelijkheid haar in 't openbaar op alle essentiële punten weerspreken. Die mensen hebben de situatie veranderd, wij niet.

En in zulke omstandigheden is het enige, wat te doen staat, dat we niet meer samen-bidden, doch vóór de anderen bidden. En zelf bidden om trouw te blijven aan die eerste geweldige eis, die de Heidelb. Catechismus in Zondag 45 aan alle bidders stelt. Want met die eis heeft het Calvinisme alle gebedstheorie à la Heiler bij voorbaat afgewezen, en alle 'gebed' als zelf-prolongatie, d.w.z. als uiting, en naïeve ontlading van een religieuzen 'habitus' of 'aanleg', zonder een dóórgaand 'wirksames' ('zweck setzendes') 'Handeln', zonder binding aan de wet en zonder najaging van een zeer concreet gesteld doel, radikaal veroordeeld.

Bovendien heeft deze Catechismus-eis, juist door zijn onderstellingen, die ieder gereformeerd dominee aanvaard heeft, het Barthianisme met zijn onderstellingen bij voorbaat afgewezen. Zulk een wereld-gebeds-week is daarom in dezen tijd niet meer dan een krampachtig pogen om te doen-alsof we nog één konden zijn, terwijl de eenheid zelf door de anderen is losgelaten en verbroken. Juist om later weer saam te kunnen bidden, is het nodig, onze grondgedachten door strijd te praeciseren en te redden. Sommige broeders willen door zo'n gebedsweek den strijd vergeten, ik wil door den strijd een gemeenschappelijk gebed zien mogelijk worden. Bidden is nuchterst werk.'

Met excuus voor het bijzondere (en voor nu sterk verouderde) taalgebruik,

E. Heres